

Hírek, események News, events

Hiánypótló havi statisztika: az eddiginél időszerűbb adatok a működő vállalkozások számáról – Eredményesen zárult a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) vállalkozásdemográfiai fejlesztése (P271), amely adminisztratív adatforrások felhasználásával a működő (ún. aktív) vállalkozások előzetes adatainak havi rendszerességgű gyorsbecslését tűzte ki célul. A fejlesztés célja az volt, hogy adminisztratív adatforrások – a járulékbervallás és az online számla – felhasználásával havonkénti működő vállalkozási adatok váljanak a felhasználók számára elérhetővé a korábbi éves adatok mellett. Ezáltal a működő vállalkozások számának havi közlésével híd épül a regisztrált gazdasági szervezetek adatai és az éves vállalkozásdemográfiai adatok között. A hazai nyilvántartások alapján a regisztrált gazdasági szervezetek adataiból már a vonatkozó hónapot követő két héten belül megtudható, hány ilyen szervezet létezik hazánkban, de aktivitásukra ezekből az adatokból nem lehet következtetni. A vállalkozásdemográfia a szervezetek egy szűkebb köréről, a vállalkozásokról közöl aktivitási mutatókat éves szinten, de az adatgyűjtésekből és az adminisztratív forrásokból előálló előzetes statisztikáknak a megismerésére 11 hónapot kell várni. Ezzel szemben az új módszer a működő vállalkozások havi számának publikálását már a tárgyidőszakot követő 4. hónapban lehetővé tenné. A fejlesztéssel a hivatal a gyorsabban elérhető, de mégis megbízható adatok iránti megnövekedett igényekre kívánt reagálni.

A fejlesztés története 2023 első felében indult. Felhasználói igényként mutatkozott, hogy a működő vállalkozások sokaságára vonatkozó adatok ne csak éves szinten álljanak rendelkezésre, hanem havi szinten is. A havi becslésre vonatkozó módszertan kidolgozásának alapját az uniós módszertan jelentette, miszerint az a vállalkozás számít működőnek, amelynek az adott vonatkozási évben volt árbevétele, vagy

létszáma meghaladta a 0 főt. Ebből adódóan a havi működő vállalkozások számításának forrásait az onlineszámla-rendszerből (OSZR), illetve a járulékbervallásból (JB) átvett adatok jelentették, vagyis a gazdasági aktivitásra utaló információk kizárólag adminisztratív adatforrásokból kerültek kiaknázásra.

Az onlineszámla-adatok alapján az a vállalkozás kerülhet a működők körébe, amely 0-nál nagyobb árbevétellel teljesített (egy vagy több) számlát az adott hónapra, vagy 0-nál nagyobb értékű számlát bocsátott ki az adott hónapban. Az onlineszámla-adatok felhasználásánál figyelembe kellett venni, hogy nem minden árbevételhez szükséges számlát kibocsátani, valamint egy számla nemcsak ár-, hanem más típusú bevételhez (pl. egyéb bevétel) is tartozhat. Mivel a működő vállalkozások körének meghatározása szempontjából nem lényeges az árbevétel nagyságrendje, a felsorolt különbségek csak mérsékelt torzítást okozhatnak.

Az intézményi munkaügy-statisztikában feldolgozott járulékbervallás-adatok alapján az a szervezet kerülhet be a vállalkozásdemográfiába, amely rendelkezik foglalkoztatottal, aki havi vagy negyedéves bevallást folytató nem katás egyéni vállalkozó, vagy a kata hatálya alatt működő egyéni vállalkozó a NAV által megküldött „katalista” alapján. A KSH ebben az értelemben nem veszi figyelembe azokat a vállalkozásokat, amelyek a teljes hónapban szüneteltették a tevékenységüket.

Az alapsokaságot a havi adatok esetében is a nemzeti számlák nem pénzügyi (S.11), pénzügyi (S.12) vállalatok szektorai, valamint a háztartások (S.14) szektorai jelentik, de ezen a körön belül csak a gazdálkodó szervezetek kerültek figyelembevételre. A havi működő vállalkozások számában nem szerepelnek a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágban tevékenykedők, minden más paraméter

megfelel a vállalkozásdemográfia módszertani leírásában közölt szempontoknak.

Az adminisztratív adatokból történő adatközlést sikerült az eredeti tervekől eltérően egy hónappal korábban, már $t + 3$ hónapra megvalósítani: a működő vállalkozások előzetes, új havi adatai először 2025 júniusában – a járulékbevallási adatok revízióját követően – kerültek publikálásra a regisztrált szervezetek adataival együtt a STADAT-ban. Ekkor 4 új tábla került betöltésre, visszamenőleg 2021 januárjától – az onlineszámla-adatok indulásától – 2025 márciusáig. (Júliusban frissültek a táblák: a 2025. áprilisi előzetes adatok is betöltésre kerültek.) A havonkénti adatokat létszámkategória, statisztikai fő tevékenység (TEÁOR '08, TEÁOR '25) és gazdálkodási forma szerinti bontásban lehet elérni. A $t + 3$, illetve a $t + 4$ hónapra vonatkozó adatok még előzetesek, az 5. hónaptól kezdve már véglegessé válnak a STADAT-ban. Ezzel párhuzamosan a KSH Monitorban is havonta frissítésre kerül *A működő vállalkozások száma havonta, jogi egység szinten* című grafikon.

A projekt megvalósítása során szoros együttműködés valósult meg a hivatal több szakterülete – a Gazdaságszerkezeti Statisztikák Osztálya, a Globális Üzleti Folyamatok és Kiemelt Adatszolgáltatások osztálya, a Keresetstatisztikai Osztály és a Regisztrációs Osztály –

között. A jó szervezeti koordináció hatékonnyá tette az onlineszámla-adatok feltérképezését, a megfelelő szűrési feltételek meghatározását és a módszertan kialakítását. A fejlesztést a vártnál is jobb eredménnyel sikerült megvalósítani az együttműködésben rejlő lehetőségek (előremutató szakmai megoldások, tudásmegosztás) kiaknázásával.

A fejlesztés megvalósításával publikált – eddig elérhetetlen – havi adat a felhasználók széles körében az érdeklődés fókuszába kerülhet. Mivel a fejlesztés eredményeként a havi szinten előállított működő vállalkozások számából nem következik egyértelműen az éves működő vállalkozások száma, ezért ezen adat előállítására további külön számítást igényel. (Éves szinten az a szervezet lesz működő, amely az év során legalább egy hónapban rendelkezett 0-nál nagyobb létszámmal vagy árbevételel.) Az előzetes tervek szerint a járulékadatok és az onlineszámla-adatok felhasználásával az éves működővállalkozás-szám-becslést a tárgyidőszakot követő 4. vagy 5. hónapra lehetne összeállítani, igény esetén akár területi szintre is.

A hivatal a felhasználói igények minél magasabb szintű kiszolgálására törekszik az időszerűség javítása, a gyorsabb adatközlések révén, amihez a most bemutatott vállalkozásdemográfiai fejlesztés is jelentősen hozzájárul.